

Acta Juris Stetinensis

2021, nr 4 (vol. 36), 231–234
ISSN: 2083-4373 (print) ISSN (online): 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2021.36-13

Joanna Studzińska
dr hab., prof. ALK
Akademia Leona Koźmińskiego
e-mail: jstudzinska@kozminski.edu.pl
ORCID: 0000-0003-2524-6747

Kinga Flaga-Gieruszyńska, *Wszczęcie egzekucji*

Currenda, Sopot 2020, ISBN 978-83-65966-30-8, ss. 356

Przedmiotem recenzji jest monografia naukowa *Wszczęcie egzekucji* pióra dr hab. Kingi Flagi-Gieruszyńskiej, dotycząca wąskiego wycinka postępowania egzekucyjnego, która ukazała się nakładem wydawnictwa Currenda. Pracę tę należy przyjąć z dużym zadowoleniem przede wszystkim ze względu na fakt, że pozostaje ciągle niedosyt opracowań z zakresu postępowania egzekucyjnego. O ile pozostałe działy postępowania cywilnego doczekały się wielu publikacji, o tyle postępowanie egzekucyjne z reguły jest traktowane jako całość. Nadto szczegółowe opracowanie jedynie pierwszego etapu postępowania egzekucyjnego pozwala na omówienie jego istotnego wycinka, co Autorka czyni niezwykle skrupulatnie i na 356 stronach dotyka wszystkich ważkich zagadnień wiążących się z wszczęciem egzekucji.

Wydawałoby się, że jest to tak wąskie zagadnienie, że jego opracowanie zajmie niewielką objętość. Nic bardziej mylnego. Autorka syntetycznie, jednakże w sposób przemyślany i kompleksowy ujmuje omawiany temat w taki sposób, że dzieło zyskuje niezwykle interesujący i przydatny w teorii i praktyce charakter. Ogromnym atutem monografii jest zamieszczanie w poszczególnych rozdziałach przydatnych orzeczeń dotyczących danego problemu.

Publikacja składa się z ośmiu rozdziałów, w których Autorka przedstawia zagadnienia znajdujące się w obszarze wszczęcia egzekucji. W rozdziale pierwszym precyzuje wszczęcie postępowania egzekucyjnego w odróżnieniu od wszczęcia egzekucji, podkreślając, że są to dwie odrębne rzeczy. Z tego względu wszczęcie

postępowania egzekucyjnego następuje w chwili złożenia przez wierzyciela pisma procesowego wskazanego w art. 796 § 1 k.p.c. jako wniosek o „wszczęcie egzekucji” lub może nastąpić z urzędu, względnie na żądanie uprawnionego organu. Zwrócona została szczególna uwaga na skutki złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji i skutki w sferze prawa cywilnego procesowego i materialnego.

Analizując kwestie skutecznego wszczęcia postępowania egzekucyjnego poprzez złożenie prawidłowego wniosku przez wierzyciela, Kinga Flaga-Gieruszyńska w zakresie niezbędnym dla opracowania odniosła się także do problemu właściwości organów egzekucyjnych. Zasygnalizowany został tu problem właściwości funkcjonalnej, miejscowej czy kwestie wiążące się z przekazaniem sprawy właściwemu organowi.

Z punktu widzenia realizacji praw wierzyciela ważne znaczenie ma rozdział dotyczący wniosku o wszczęcie egzekucji. Analiza dotyczy zarówno zakresu podmiotowego, przesłanek jego złożenia czy ograniczenia dyspozytywności w tym zakresie, jak i wymogu załączenia oryginału tytułu wykonawczego. Z dużą precyzją Autorka dookreśliła wymogi formalne i fiskalne wniosku o wszczęcie egzekucji, przedstawiając istotne orzecznictwo. Zwrócona została uwaga na zagadnienie precyzyjnego określenia świadczenia, także w kontekście możliwości jego wyboru. Omawiając sposób egzekucji we wniosku o wszczęcie egzekucji, Autorka zauważyła, że podstawowym problemem wierzyciela jest ustalenie składników majątku dłużnika, z których można byłoby prowadzić egzekucję sądową świadczeń pieniężnych, wierzyciel zaś w większości przypadków nie ma instrumentów prawnych pozwalających na pozyskanie tego rodzaju informacji, również z rejestrów o charakterze publicznym, niemniej jednak brak dokładnego oznaczenia składników majątku dłużnika nie stanowi przeszkody formalnej dla nadania biegu wnioskowi o wszczęcie egzekucji, choć może utrudniać przeprowadzenie szybkiej i skutecznej egzekucji.

Za szczególnie istotny fragment tej części opracowania uznać należy analizę w przedmiocie dokumentu potwierdzającego przerwanie biegu przedawnienia jako załącznika do wniosku o wszczęcie egzekucji. Jest to o tyle ciekawe, że obowiązek badania przedawnienia przez komornika jest nowy i budzi wiele wątpliwości i kontrowersji. Autorka zwraca uwagę na rolę komornika sądowego w zakresie badania przedawnienia „dochodzonego roszczenia”, zwłaszcza w kontekście treści art. 804 § 2 k.p.c.

W rozdziale czwartym Kinga Flaga-Gieruszyńska uwypukla odmienności wszczęcia postępowania z urzędu lub na polecenie uprawnionego organu ze względu na fakt, że wszczęcie na wniosek wierzyciela ma wiele konstrukcji wspólnych. Żądanie (polecenie) wszczęcia egzekucji złożone do właściwego organu egzekucyjnego powoduje wszczęcie postępowania egzekucyjnego, wszczęcie egzekucji natomiast następuje z chwilą podjęcia pierwszej czynności egzekucyjnej.

Autorka podkreśla, że zasadniczym zagadnieniem związanym z inicjowaniem postępowania egzekucyjnego, a przede wszystkim wszczęcia egzekucji, jest powzięcie przez dłużnika wiadomości o zaistnieniu tych okoliczności, gdyż w tym wypadku musi dojść do kompromisu między koniecznością należytej ochrony prawnej dłużnika jako strony postępowania a obowiązkiem zapewnienia wierzycielowi możliwości skutecznego wyegzekwowania należnego mu świadczenia. Z tych względów w rozdziale piątym omówione zostało zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, skutki niedopełnienia obowiązku informacyjnego, moment doręczenia oraz wykaz majątku. Jak zauważa Kinga Flaga-Gieruszyńska, dla efektywności egzekucji istotne znaczenie ma ustalenie składników majątkowych dłużnika, z których można zaspokoić świadczenie należne wierzycielowi. Zastosowanie konstrukcji wykazu majątku następuje w sytuacji, gdy we wniosku o wszczęcie egzekucji, względnie w toku postępowania, wierzyciel albo uprawniony organ nie wskażą takich składników, dlatego Autorka przyjęła, że warto wskazać istotę wykazu majątku, a także wyjaśnień oczekiwanych od dłużnika jako instrumentu istotnego dla właściwego ukształtowania efektywnego postępowania egzekucyjnego już w jego początkowym stadium.

W rozdziale szóstym precyzyjnie wskazane zostało wszczęcie egzekucji w poszczególnych sposobach egzekucji sądowej. Autorka zwraca uwagę na aspekty egzekucji z udziałem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego, z udziałem przedsiębiorców, w celu zniesienia współwłasności w drodze sprzedaży publicznej nieruchomości gruntowej, budynkowej i lokalowej czy wreszcie egzekucję świadczeń alimentacyjnych.

Uzasadnieniem dla opracowania rozdziałów siódmego i ósmego jest fakt, że skuteczne złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji powoduje, iż w dalszym toku postępowania co do zasady organ egzekucyjny dokonuje czynności egzekucyjnych oraz innych czynności już z urzędu, poza sytuacjami, gdy ustawodawca wyraźnie oczekuje w określonej materii inicjatywy wierzyciela, np. wyznaczenia drugiej licytacji ruchomości. W zależności od sposobu egzekucji świadczeń pieniężnych jej wszczęcie podejmowane jest co do zasady przez zajęcie, ale te pierwsze czynności egzekucyjne niekiedy różnią się pewnymi elementami ze względu na specyfikę danego sposobu egzekucji, odrębnie natomiast należy traktować wszczęcie egzekucji świadczeń niepieniężnych. Dlatego Autorka w sposób szczegółowy i ciekawy omawia wybrane zagadnienia wszczęcia egzekucji w poszczególnych sposobach egzekucji świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Po lekturze monografii dotyczącej wszczęcia egzekucji nasuwa się konkluzja, że ten, wydawałoby się krótki, istotny moment egzekucji powoduje znaczne konsekwencje i może budzić wiele wątpliwości. Sygnalizowane przez Autorkę zagadnienia i konkluzje dają jednak odpowiedź na wiele nurtujących problemów.

Dużymi atutami monografii są uporządkowany ciąg myślowy i bogata bibliografia, starannie dobrana i zestawiona, zawierająca zarówno prace najnowsze, jak i przedwojenne. Jest to niewątpliwie wartościowe i bardzo użyteczne opracowanie z zakresu postępowania egzekucyjnego. Może być z powodzeniem wykorzystywane zarówno przez praktyków, jak i teoretyków prawa.